

สถานภาพของการเรียนการสอนภาษาเยอรมัน*

การเรียนการสอนภาษาเยอรมันในมหาวิทยาลัย เริ่มเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันมหาวิทยาลัยหลายแห่งเปิดสอนภาษาเยอรมันเป็นวิชาเอก วิชาโท และวิชาเลือกเพิ่มขึ้น คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเปิดสอนภาษาเยอรมันมาเป็นเวลา ๒๕ ปี และผลิตบัณฑิตที่เรียนสาขาวิชาภาษาเยอรมันเป็นวิชาเอกมารวมสามรุ่น มหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่เปิดวิชาภาษาเยอรมันเป็นวิชาเอก ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาเยอรมันตั้งแต่ชั้นเริ่มต้น แต่ยังไม่เปิดเป็นวิชาเอก โท คือ มหาวิทยาลัยมหิดล ธุรกิจบัณฑิต และมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

เดิมนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ ต้องเรียนภาษาเยอรมันในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมาเป็นเวลา ๒ ปี ปัจจุบันนี้โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพิ่มระยะเวลาเรียนภาษาต่างประเทศที่ ๒ เป็น ๓ ปี ถ้านักเรียนเรียนภาษาเยอรมันมาครบ ๓ ปีก่อนสอบเข้ามหาวิทยาลัย และเรียนภาษาเยอรมันต่อในชั้นปีที่ ๑ ก็จะมีปัญหาน้อย หรือไม่มีปัญหาเลย แต่นักเรียนส่วนมากนิยมสอบเทียบชั้น

มัธยมศึกษาตอนปลายตั้งแต่ยังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ หรือปีที่ ๕ ดังนั้นจึงเรียนภาษาเยอรมันยังไม่ครบหลักสูตร จึงมีปัญหาเรื่องเรียนไม่ต่อเนื่อง นักเรียนบางคนแก้ปัญหาโดยไปเรียนภาษาเยอรมันเพิ่มเติมที่สถาบันเอกชนก่อนสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ปัญหาที่นักเรียนนิยมสอบเทียบดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการควรดำเนินการแก้ไข ถึงแม้ว่านักเรียนจะสอบเทียบได้ก็จริง แต่ทว่าเรียนไม่ครบหลักสูตรทุกรายวิชา

ในเวลาที่ล่วงผ่านมาอาจารย์ที่สอนภาษาเยอรมันในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับทุนการศึกษาจากสถาบันเอกชนให้ไปเรียนการสอนภาษาเยอรมันเป็นภาษาต่างประเทศที่ประเทศเยอรมนี นับว่าอาจารย์ที่สอนภาษาเยอรมันในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสามารถในการใช้ภาษาเพิ่มขึ้น และมีประสิทธิภาพในการสอนเพิ่มขึ้นในช่วงเวลา ๗ ปีที่ผ่านมา อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยหลายคนก็ได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลเยอรมันให้ไปเรียนวิชาอักษรศาสตร์เยอรมัน และภาษาศาสตร์ที่ประเทศเยอรมนี หลังจากที่ไม่ได้ให้ทุนการศึกษาในสาขานี้มาร่วม ๒๐ ปี

ในปัจจุบันมีอาจารย์ที่จบระดับปริญญาเอก ๗ คนจากจำนวนอาจารย์ทั้งสิ้นประมาณ ๔๑ คน ส่วนที่เหลือที่พอจะสำรวจได้ เป็น

*คณาจารย์ ภาควิชาภาษาเยอรมัน คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์ที่จบปริญญาโท หรือเทียบเท่า แบ่งได้เป็นสาขาวรรณคดี ๒๐ คนภาษาศาสตร์ ๓ คน และด้านการเรียนการสอนภาษาเยอรมัน ๗ คน วุฒิการศึกษาของอาจารย์จะมีผลต่อการจัดหลักสูตร เพราะแต่เดิมการเขียนหลักสูตรจะคำนึงถึงอาจารย์ผู้สอนว่าจบมาทางด้านใด

เปรียบเทียบหลักสูตรการสอนภาษาเยอรมันเป็นวิชาเอก โท (พ.ศ. ๒๕๓๖)

สรุปโครงสร้างของหลักสูตร

๑. ด้านการใช้ภาษา

ทุกมหาวิทยาลัยมีหลักสูตรทางการสอนภาษาล้ายกัน คือ เริ่มจากระดับต้นโดยสอนต่อจากหลักสูตรในชั้นมัธยมศึกษา ถ้านักศึกษาชั้นปีที่ ๑ เคยเรียนภาษาเยอรมันมาแล้วเป็นเวลา ๓ ปี ก็สามารถเรียนต่อได้เลยแต่ถ้านักศึกษาเรียนภาษาเยอรมันสำหรับผู้เริ่มต้นใหม่ และต้องการเรียนภาษาเยอรมันเป็นวิชาเอกและโทต่อไปภาควิชาจำเป็นต้องทดสอบความรู้ก่อนการสอนภาษาจัดเป็น ๓ ระดับ คือ ขั้นต้น ขั้นกลางและขั้นปลาย นักศึกษาจะเรียนวิชาภาษาต่อเนื่องกัน รวมประมาณ ๘-๑๐ รายวิชาโดยแบ่งเป็น การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนวิชาเกือบทั้งหมดเป็นวิชาบังคับ

๒. ด้านวรรณคดี

วิชาประวัติศาสตร์วรรณคดีเยอรมันเป็นวิชา

พื้นฐานทางด้านวรรณคดีที่ทุกมหาวิทยาลัยกำหนดให้ศึกษามีฐานะเป็นทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก ส่วนรายวิชาอื่น ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นวิชาเลือก เนื้อหาของรายวิชาแบ่งเป็นยุคสำคัญของวรรณคดี ประเภทของวรรณคดี นักประพันธ์เอก หลักสูตรของมหาวิทยาลัยศิลปากรมีรายวิชาหนึ่งที่มีลักษณะกว้างออกไปจากสาขา คือ วรรณคดีกับศิลปะแขนงอื่น

๓. ด้านภาษาศาสตร์

หลักสูตรปัจจุบันในมหาวิทยาลัยบางแห่งได้บรรจุรายวิชาที่เกี่ยวกับภาษาศาสตร์เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีอาจารย์ผู้สอนที่ได้ศึกษาทางสาขานี้มากขึ้น แต่บางมหาวิทยาลัยยังใช้หลักสูตรเดิมอยู่ รายวิชาในสาขานี้ส่วนใหญ่เป็นวิชาเลือกเพื่อเสริมความรู้ในด้านการใช้ภาษาอย่างไรก็ตามวิชาสหศาสตร์มีสอนในเพียง ๔ มหาวิทยาลัย และวิชาภาษาศาสตร์เบื้องต้นมีสอนใน ๒ มหาวิทยาลัย

๔. การใช้ภาษาเฉพาะด้าน

วิชาการแปลมีสอนในมหาวิทยาลัย ๖ แห่ง จำนวน ๒-๓ รายวิชาต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีนักวิชาการกล่าวว่า การสอนวิชาแปลดังกล่าวมิใช่การสอนให้เป็นนักแปลอาชีพ แต่เป็นเพียงการช่วยการเรียนภาษาเท่านั้น เพราะการเรียนการแปลอาชีพเป็นวิชาเฉพาะซึ่งต้องการเวลาในการเรียนและฝึกฝนประมาณ ๔-๕ ปี นอกจากนี้ยังมีวิชา

เกษตรศาสตร์	จุฬาลงกรณ์	เชียงใหม่	ธรรมศาสตร์	รามคำแหง	ศิลปากร	ศรีนครินทรวิโรฒ
นักศึกษาเลือก เอก ปีที่ 3	เอก ปีที่ 2	เอก ปีที่ 1	เอก ปีที่ 2	เอก ปีที่ 1	เอก ปีที่ 3	โท ปีที่ 2
ภาษา -โครงสร้างภาษา 1-3 -การอ่าน 1-3 -การฟัง การพูด 1-2 -การเขียน 1-2 -การอ่าน และอภิปราย -การสนทนา 1-2 -การเขียนเรียงความ -การรายงานหน้าชั้น -สัมมนา -การแปล 1-2 -การแปลเอกสารบาง ประเภท วรรณคดี -ประวัติวรรณคดีเบื้องต้น -การอ่านเอกสารประเภท วรรณกรรม 1-3	ภาษา -เยอรมัน 1-6 -การสนทนา 1 เลือก -การสนทนา 2-3 -เรียงความ 1-2 -แปล 1-2 -เยอรมันเพื่อการ ท่องเที่ยว 1-2 -การเขียน -อ่าน และอภิปราย -เขียนจดหมาย -หนังสือพิมพ์เยอรมัน วรรณคดี (เลือก) -การตีความด้วยบท ประเภทวรรณกรรม	ภาษา -เยอรมันพื้นฐาน 1-4 -การอ่าน 1-2 -การพูด 1-2 -ความเข้าใจและ การแสดงออก 1-4 -วิจัยทางวิชาการ เลือก -การวิจารณ์และการพูด 1-2 -การแปล 1-2 -เรียงความ วรรณคดี -วรรณคดีวิจารณ์	ภาษา -เยอรมันพื้นฐาน 1-4 -เยอรมัน 5-10 -การเขียน 1-2 เลือก -การอ่าน 1-2 -การฟัง การพูด -การพูด -การเขียน 2-4 -การใช้ภาษา 1-2 -การอ่านเชิงวิจารณ์ 1-2 -การอ่านงานเขียน กฎหมาย -การแปล 1-3 -ภาษาเยอรมันธุรกิจ -ภาษาเยอรมันท่องเที่ยว 1-2	ภาษา -เยอรมันพื้นฐาน 1-4 เลือก -เยอรมันขั้นกลาง 1-2 -การเขียน 1-2 -การตีความและการแปล 1-2 -ภาษาเยอรมันธุรกิจ 1-2 -ภาษาเยอรมันท่องเที่ยว -ภาษาเยอรมันทางเทคนิค 1-2 -ภาษาเยอรมันทางกฎหมาย -ภาษาเยอรมันขั้นสูง 1-2 วรรณคดี -ประวัติวรรณคดี	ภาษา -เยอรมัน 1-8 -แปล 1-2 -การอ่านบทความและ สารคดี -การอ่านวรรณกรรม เบื้องต้น เลือก -การอ่านเอกสารที่เกี่ยวข้อง เหตุการณ์ปัจจุบัน -การอ่านเอกสารที่เกี่ยวข้อง วิจิตรศิลป์ -การอ่านเอกสารที่เกี่ยวข้อง สังคมศาสตร์ -ภาษาเยอรมันธุรกิจ -ภาษาเยอรมันเพื่อการ ท่องเที่ยว	เยอรมัน 1-8 ความรู้เกี่ยวกับประเทศ เยอรมัน -ประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรมเยอรมัน วรรณคดี (เลือก) -ประวัติวรรณคดี เยอรมัน -วรรณคดีเยอรมัน บุคคลสำคัญ -วรรณคดีเยอรมัน ตั้งแต่ปลาย คริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงปัจจุบัน

ภาษาเยอรมัน 1-8
ความรู้เกี่ยวกับประเทศ
เยอรมัน
-ประวัติศาสตร์และ
วัฒนธรรมเยอรมัน
วรรณคดี (เลือก)
-ประวัติวรรณคดี
เยอรมัน
-วรรณคดีเยอรมัน
บุคคลสำคัญ
-วรรณคดีเยอรมัน
ตั้งแต่ปลาย
คริสต์ศตวรรษที่
19 ถึงปัจจุบัน

ภาษาเยอรมัน 1-8
-แปล 1-2
-การอ่านบทความและ
สารคดี
-การอ่านวรรณกรรม
เบื้องต้น
เลือก
-การอ่านเอกสารที่เกี่ยวข้อง
เหตุการณ์ปัจจุบัน
-การอ่านเอกสารที่เกี่ยวข้อง
วิจิตรศิลป์
-การอ่านเอกสารที่เกี่ยวข้อง
สังคมศาสตร์
-ภาษาเยอรมันธุรกิจ
-ภาษาเยอรมันเพื่อการ
ท่องเที่ยว

ภาษา
-เยอรมันพื้นฐาน 1-4
เลือก
-เยอรมันขั้นกลาง 1-2
-การเขียน 1-2
-การตีความและการแปล
1-2
-ภาษาเยอรมันธุรกิจ 1-2
-ภาษาเยอรมันท่องเที่ยว
-ภาษาเยอรมันทางเทคนิค
1-2
-ภาษาเยอรมันทางกฎหมาย
-ภาษาเยอรมันขั้นสูง 1-2
วรรณคดี
-ประวัติวรรณคดี

ภาษา
-เยอรมันพื้นฐาน 1-4
-เยอรมัน 5-10
-การเขียน 1-2
เลือก
-การอ่าน 1-2
-การฟัง การพูด
-การพูด
-การเขียน 2-4
-การใช้ภาษา 1-2
-การอ่านเชิงวิจารณ์ 1-2
-การอ่านงานเขียน
กฎหมาย
-การแปล 1-3
-ภาษาเยอรมันธุรกิจ
-ภาษาเยอรมันท่องเที่ยว
1-2

ภาษา
-เยอรมันพื้นฐาน 1-4
-การอ่าน 1-2
-การพูด 1-2
-ความเข้าใจและ
การแสดงออก 1-4
-วิจัยทางวิชาการ
เลือก
-การวิจารณ์และการพูด
1-2
-การแปล 1-2
-เรียงความ
วรรณคดี
-วรรณคดีวิจารณ์

ภาษา
-เยอรมัน 1-6
-การสนทนา 1
เลือก
-การสนทนา 2-3
-เรียงความ 1-2
-แปล 1-2
-เยอรมันเพื่อการ
ท่องเที่ยว 1-2
-การเขียน
-อ่าน และอภิปราย
-เขียนจดหมาย
-หนังสือพิมพ์เยอรมัน
วรรณคดี (เลือก)
-การตีความด้วยบท
ประเภทวรรณกรรม

ภาษา
-โครงสร้างภาษา 1-3
-การอ่าน 1-3
-การฟัง การพูด 1-2
-การเขียน 1-2
-การอ่าน และอภิปราย
-การสนทนา 1-2
-การเขียนเรียงความ
-การรายงานหน้าชั้น
-สัมมนา
-การแปล 1-2
-การแปลเอกสารบาง
ประเภท
วรรณคดี
-ประวัติวรรณคดีเบื้องต้น
-การอ่านเอกสารประเภท
วรรณกรรม 1-3

ภาษา
-เยอรมัน 1-8
ความรู้เกี่ยวกับประเทศ
เยอรมัน
-ประวัติศาสตร์และ
วัฒนธรรมเยอรมัน
วรรณคดี (เลือก)
-ประวัติวรรณคดี
เยอรมัน
-วรรณคดีเยอรมัน
บุคคลสำคัญ
-วรรณคดีเยอรมัน
ตั้งแต่ปลาย
คริสต์ศตวรรษที่
19 ถึงปัจจุบัน

ภาษา
-เยอรมันพื้นฐาน 1-4
เลือก
-เยอรมันขั้นกลาง 1-2
-การเขียน 1-2
-การตีความและการแปล
1-2
-ภาษาเยอรมันธุรกิจ 1-2
-ภาษาเยอรมันท่องเที่ยว
-ภาษาเยอรมันทางเทคนิค
1-2
-ภาษาเยอรมันทางกฎหมาย
-ภาษาเยอรมันขั้นสูง 1-2
วรรณคดี
-ประวัติวรรณคดี

เกษตรศาสตร์	จุฬาลงกรณ์	เชียงใหม่	ธรรมศาสตร์	รามคำแหง	ศิลปากร	ศรีนครินทรวิโรฒ
นักศึกษาเลือก เอก ปีที่ 3	เอก ปีที่ 2	เอก ปีที่ 1	เอก ปีที่ 2	เอก ปีที่ 1	เอก ปีที่ 3	โท ปีที่ 2
ภาษาศาสตร์ - ศัพท์ศาสตร์ เยอรมัน ความรู้เกี่ยวกับประเทศ เยอรมัน - วัฒนธรรมเยอรมัน 1 เลือก - วัฒนธรรมเยอรมัน 2 - เยอรมันในปัจจุบัน - ศิลปะหรือไรต์สนิยม เยอรมันสำหรับผู้เริ่มเรียน 1-6	ภาษาศาสตร์ - ศัพท์ศาสตร์ เยอรมัน ความรู้เกี่ยวกับประเทศ เยอรมัน - วัฒนธรรมเยอรมัน 1 เลือก - วัฒนธรรมเยอรมัน 2 - เยอรมันในปัจจุบัน - ศิลปะหรือไรต์สนิยม เยอรมันสำหรับผู้เริ่มเรียน 1-6		ความรู้เกี่ยวกับประเทศ เยอรมัน - วัฒนธรรมเยอรมัน เลือก - ศิลปะเยอรมัน - เยอรมันในปัจจุบัน	- วาดสัญลักษณ์ภาษา เยอรมัน - ภาษาศาสตร์ประยุกต์ - ปัญหาของนักศึกษาไทยใน การ เรียนภาษาเยอรมัน ความรู้เกี่ยวกับประเทศ เยอรมัน - ประวัติวัฒนธรรม - วัฒนธรรมเยอรมัน - การอ่านเอกสารทาง ภูมิศาสตร์ - การอ่านเอกสารทางด้าน สังคมศาสตร์ - การอ่านเอกสารสื่อสารมวลชน - การอ่านเอกสารทางศิลปะ - การอ่านเอกสารทางปรัชญา	เลือก - ศัพท์ศาสตร์ เยอรมัน - เปรียบเทียบภาษาเยอรมัน กับภาษาไทย ความรู้เกี่ยวกับประเทศ เยอรมัน - วัฒนธรรมเยอรมัน เยอรมันเบื้องต้น 1-4 (ต่อวิชาเอก-โท ได้) เยอรมันสำหรับผู้เริ่มเรียน 1-4	

หมายเหตุ : ทบทวนวิทยาลัยในตารางนี้ ยกเว้น ศรีนครินทรวิโรฒ เปิดสอนภาษาเยอรมันสำหรับผู้ไม่มีความรู้มาก่อน

การใช้ภาษาเฉพาะด้านอื่น ๆ อีก เช่น ภาษาเยอรมันเพื่อการท่องเที่ยวซึ่งมีสอนในเกือบทุกมหาวิทยาลัยเพราะนักศึกษาสนใจเนื่องจากนำไปใช้ในอาชีพค้าขายได้โดยตรง ภาษาเยอรมันเพื่อธุรกิจ การอ่านเอกสารทางกฎหมาย การอ่านเอกสารทางศิลปะ การอ่านเอกสารทางเทคนิค การอ่านเอกสารทางสังคมศาสตร์ เป็นต้น

๕. ความรู้เกี่ยวกับประเทศเยอรมนี

วิชาที่ให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมเยอรมัน คือ วิชาวัฒนธรรมเยอรมัน ซึ่งมีสอนในมหาวิทยาลัย ๖ แห่ง นอกจากนี้ยังมีวิชาเลือกอื่น ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมเฉพาะด้านในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

เมื่อพิจารณาโครงสร้างของหลักสูตรทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาใน 5 สาขา

จะเห็นว่าบางหลักสูตรมีสัดส่วนรายวิชาไม่สู้จะพอดีนัก ทั้งในส่วนที่เป็นวิชาบังคับ และวิชาเลือก หลักสูตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เน้นการศึกษาด้านภาษาและวรรณคดี วิชาเกี่ยวกับภาษาศาสตร์มีอยู่วิชาเดียว คือ วิชาสหศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาเลือก หลักสูตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก็เน้นทางภาษาและวรรณคดีมีวิชาทางภาษาศาสตร์เพียงวิชาเดียวหลักสูตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยศิลปากร แบ่งเป็น ๕ สาขาชัดเจน และรายวิชาในแต่ละสาขามีสัดส่วนพอสมควรรวมทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก ผลงานและการค้นคว้าทางวิชาการ (ตามข้อมูลที่ได้รับ)

ในช่วงระยะและระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๐-๒๕๓๖ มีผลงานทางวิชาการของอาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านวรรณคดี

๑. ศาสตราจารย์ ดร.เจตนา นาควัชระ : Brecht and France (1993)
๒. รองศาสตราจารย์ถนอมพล โอเจริญ : - ฟรันซ์ คาฟคา : ชีวิตและวรรณกรรม (๒๕๓๓)
- แนวคิดเรื่องชาติ และประชาธิปไตยในงานประพันธ์ของโทมัส มันน์ และ ไฮน์ริช มันท์ (๒๕๓๖ เริ่มดำเนินการค้นข้อมูล)
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาคินี อัครมาส : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีเยอรมัน (แต่งร่วมกับอาจารย์ Martin Schalbruch อยู่ในระหว่างการเรียบเรียง)
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฤดี พลานเวช : ประวัติวรรณคดีเยอรมันศตวรรษที่ ๑๘ ต้นศตวรรษที่ ๑๙ (๒๕๓๒, ๒๕๓๓)

๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริรัตน์ ทวีเลิศนิธิ : การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรม
สตรีของเยอรมัน และวรรณกรรมสตรีของไทย (พ.ศ. 2513-2522) (2533-2534)

๖. รองศาสตราจารย์ ดร.อำภา โอตระกูล : ร้อยกรองและร้อยแก้วในวรรณคดีเยอรมัน
(๒๕๓๖)

๒. ด้านภาษาศาสตร์

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ วัฒนางกูร : ออกเสียงภาษาเยอรมัน (2534)

๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอนก กิมสุวรรณ : - วากยสัมพันธ์เยอรมัน (๒๕๓๔)

- THE PRAGMATICAL USE OF (YÜU) (2535)

- เครื่องหมายวรรคตอน และความเรียงในภาษาเยอรมัน (กฎ รูปแบบ ขั้นตอนตัว
อย่าง) (๒๕๓๖)

๓. ด้านการใช้ภาษา

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูศรี มีวงศ์อุโฆษ : ภาษาเยอรมันเร่งรัด (สำหรับนิสิตรัฐศาสตร์)

๑ : Accelerated German for Beginners III (2532)

- ภาษาเยอรมันเร่งรัด (สำหรับนิสิตรัฐศาสตร์) ๒ : Accelerated German for Begin-
ners IV (2532)

๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาคินี อัครมาส : การเขียนภาษาเยอรมัน ๑ (แต่งร่วมกับอาจารย์
Peter Bickelmann อยู่ในการเรียบเรียง)

๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฤดี พลานุเวช : - คำบุพบทเยอรมัน (๒๕๒๗)

- คำนามในภาษาเยอรมัน (๒๕๒๘)

๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณา แสงอร่ามเรือง : - ตำราไวยากรณ์เยอรมัน เล่ม ๑
(๒๕๒๘)

- ตำราไวยากรณ์เยอรมัน เล่ม ๒ (๒๕๒๙)

๕. รองศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ วัฒนางกูร, อาจารย์วันเพ็ญ บรรจงทัด, อาจารย์กัลยา
ปรีปัญญพร : Lesen macht Spap (2537)

๔. ด้านการเรียนการสอนภาษา

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณา แสงอร่ามเรือง : วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก เรื่อง

“Curriculare Grundlegung eines thailandspezifischen Deutschlehrwerks für den
Hochschulbereich (1992)

๕. ด้านการใช้ภาษาเฉพาะด้านและการแปล

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูศรี มีวงศ์โฆษ : ภาษาเยอรมันเพื่อการท่องเที่ยว (Deutsch für Touristile) (๒๕๓๒)
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤมล จ้าวสุวรรณ : การแปลเยอรมันเป็นไทย (๒๕๓๒)
 - ประวัติวรรณคดีเยอรมันเบื้องต้น (แปลร่วมกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผุสดี ศรีเขียว และ รองศาสตราจารย์ถนอมนวล โอเจริญ)
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปานชื่น ธนาคม : Deutsch für Tourismus (๒๕๓๐)
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณ แสงอร่ามเรือง : พจนานุกรมศัพท์ท่องเที่ยวไทย-เยอรมัน Deutsch für Touristile (๒๕๓๒)
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริรัตน์ ทวีเลิศนิธิ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ แสงอร่ามเรือง และรองศาสตราจารย์ถนอมนวล โอเจริญ : การแปลเบื้องต้น ๑ (๒๕๓๐)
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริรัตน์ ทวีเลิศนิธิ : งานแปล : ปีเตอร์ ไวลส์ : มาร่า ซาด พร้อม บทวิจารณ์ (๒๕๓๐)
๗. รองศาสตราจารย์ ดร.อำภา โอตระกูล : - พจนานุกรมไทย-เยอรมัน (พิมพ์ครั้งที่ ๓) (๒๕๓๒)
 - สำนวนเยอรมันสำหรับนักศึกษาไทย (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (๒๕๓๖)
 - Perlen vor die Säue werfen oder dem Affen einen Kristall geben. Thailandische-deutsche Sprichwörter im Vergleich (2534)
 - บทละครของฟรีดริช ดีร์เรนมัตต์ เรื่อง การมาเยือนของหญิงชราและโรโมรุสมหาราช (๒๕๓๒)
 - บทละครของมัททซ์ ฟรีช เรื่อง ความโกรธเกรี้ยว ของนายฟิลิป ไฮสท์ และประวัติชีวิต (๒๕๓๒)
 - นิทานพื้นบ้านเยอรมัน (๒๕๓๓)
 - งานแปลเป็นภาษาเยอรมัน: คำพิพากษา ของ ซาติ กอบจิตติ (๒๕๓๑)
 - งานแปลเป็นภาษาไทยชุดวรรณกรรมเด็กและเยาวชน :
 - นิทานสัตว์แสนสนุก ของ แอร์วิน โมเซอร์ (๒๕๓๑)
 - จดหมายถึงเลือน้อย ของ ยานอช (๒๕๓๑)
 - มา เรามหาสมบัติกันเถิด ของ ยานอช (๒๕๓๑)
 - หมีสามเกลอเที่ยวทั่วโลก ของ แอร์วิน โมเซอร์ (๒๕๓๑)
 - ฟลามิงโกปิงโกและเรื่องสัตว์อื่น ๆ ของ แอสท์ เอกเคอร์ (๒๕๓๔)

- แอปเปิลยักษ์ ของ ยานอช (๒๕๓๔)
- เรื่องของหนู หมู และกบ (๒๕๓๕)
- ผีน้อย ของ ออดฟร็ด พร็อยสเลอร์ (๒๕๓๖)
- วูป วูป ตัวไหลจากดาวพระเคราะห์ เบอร์เจ็ต ของ แอสท์ เอกเคอร์ (กำลังจัดพิมพ์)

๖. ด้านความรู้เกี่ยวกับประเทศเยอรมนีและประเทศใกล้เคียง

๑. รองศาสตราจารย์ถนอมนวล โอเจริญ : อารยธรรมเยอรมัน ๑ (๒๕๓๐)
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤดี กาญจนลักษณ์ : วัฒนธรรมเยอรมัน (๒๕๒๙)
๓. รองศาสตราจารย์เสาวภาค ชาระวานิช : บทอ่านภาษาเยอรมันเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ของเยอรมนี (แต่งร่วมกับอาจารย์ Kirsten Endres อยู่ในระหว่างการเรียบเรียง)
๔. ดร.อรสา ไทยนันท์ : Die Beziehungen zwischen Thailand (Siam) and Österreich-Ungarn (1869-1917/19) VWGÖ Wien 1987

๗. บทความ

๑. ศาสตราจารย์ ดร.เจตนา นาควัชระ

- ๑) รายงานการวิจัยฉบับย่อของงานวิจัยเรื่อง Brecht and France : “เบรคชท์กับฝรั่งเศส” ตีพิมพ์ครั้งแรกใน วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับ “๒๐ ปี คณะอักษรศาสตร์” ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ : ๒๕๓๑ รวมเล่มใน เพื่อความอยู่รอดของมนุษยศาสตร์ (๒๕๓๒) หน้า ๒๙๗-๔๖๐
- ๒) รายงานฉบับย่อของงานวิจัยเรื่อง “Brecht and France” เป็นภาษาเยอรมัน : “Im Spannungsfeld zwischen Frankreich-Nähe und Frankreich-Ferne : Brechts Exilerfahrung und sein literarisches Schaffen” In : Begegnung mit dem “Fremden” Akten des VII Internationalen Germanisten - Kongresses Tokyo 1990, Band 8. 1991
- ๓) “Brecht’s Relevance : A Thai Perspective” In : Brecht in Asia and Africa : The Brecht Yearbook XIV (1989)
- ๔) “Parody as Translation : A Thai Case Study” In : Translation East and West : A Cross-Cultural Approach (1992)
- ๕) “An Aesthetics of Discontinuity : Contemporary Thai Drama and Its Western Connection” In : Literary Relations East and West (1990)
- ๖) “Spatial Concentration and Emotional Intensity : Inspirations from Sartre

and Camus in the Works of a Contemporary Thai Novelist” In : **Proceedings of the XIIIth Congress of the International Comparative Literature Association**, Volume 4 (1990)

- ๗) “Werthen oder nicht werthen : Perspektiven aus germanistischer und aupergermanistischer Sicht”. In : **Kontroversen, alte und neue. Akten des VII Kongresses der Internationalen Vereinigung für Germanische Sprach und Literaturwissenschaft**, Band 11 (1986)
 - ๘) “ทิศทางของการศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบ” ใน **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร** ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ : มิถุนายน - พฤศจิกายน ๒๕๓๑ หน้า ๓๑๔ - ๓๕๔
 - ๙) “ประสบการณ์ทางภาษา” ตีพิมพ์ครั้งแรกใน **สายธารแห่งความคิด กุณภาพันธุ์** ๒๕๔๒ ตีพิมพ์รวมเล่มใน **เพื่อความอยู่รอดของมนุษยศาสตร์ (๒๕๓๒)** หน้า ๔๖๓-๕๐๖
 - ๑๐) “Art in Place of Nirvana : Western Aesthetics and the Poetry of Angkarn Kalayanaphong” In : **Solidarity**, No 130, April - June 1991
 - ๑๑) “The Thai Popular Song and Its Literary Lineage”, In : **PASAA**, Vol. 19, No.2, December 1989
 - ๑๒) “A Persistence of Music Drama : Reflections on Modern Thai Theater” In : **Tenggara** 23, 1989
 - ๑๓) “ละครเพลงสมัยใหม่ : จุดบรรจบระหว่างประเพณีไทยกับตะวันตก” ตีพิมพ์ครั้งแรกใน **ศิลปวัฒนธรรม** มีนาคม ๒๕๓๒ ตีพิมพ์รวมเล่มใน **เพื่อความอยู่รอดของมนุษยศาสตร์ (๒๕๓๒)** หน้า ๕๐๙-๕๔๓
 - ๑๔) “บทบาทของวาทยากรในวัฒนธรรมดนตรีตะวันตก” ตีพิมพ์ครั้งแรกใน **สองทศวรรษอักษรศิลปากร** ธันวาคม ๒๕๓๐ ตีพิมพ์รวมเล่มใน **เพื่อความอยู่รอดของมนุษยศาสตร์ (๒๕๓๒)** หน้า ๑๓๗ - ๑๖๗
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ วัฒนางกูร : “Kommunikativer” oder “nicht kommunikativer” Unterricht?-Einige Bemerkungen zur Konzeption didaktischer Strategien des Deutschunterrichts in Thailand. In : **Akten des VIII Internationalen Germanisten-Kongresses Tokyo 1990**, Bd.5; **Deutsch als Fremdsprache**, 1992. 66-79
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณา แสงอร่ามเรือง : “Entwicklung eines Lehrwerks für das germanistische Grundstudium an thailändischen Hochschulen”. In : Ehlers, S. / Karcher, G. (Hg.) : **Regionale Aspekte des Grundstudiums Germanistik**.

Studium DaF - Sprachdidaktik Bd. 6, 1987

๔. ดร.อรสา ไทยานันท์

- ๑) Thailand : Die Loreley. In : **Treffpunkte**. Magazin des Afro-Asiatischen Instituts, Wien 1987
- ๒) Österreichisch - thailand-ische Beziehungen bis 1919. In : **Wiener Völkerkundliche Mitteilungen**, XXXVII. Jg., Neue Folge Bd.32, 1990.

5. รองศาสตราจารย์ ดร.อำภา โอตระกูล

- ๑) ศรีธนชัยเยอรมัน ใน **วารสารอักษรศาสตร์ I** ๒๕๓๑ หน้า ๔๐-๔๗
- ๒) เรื่องสั้นของ แฮร์มันน์ เฮสเซอร์ ใน **วารสารอักษรศาสตร์ II** ๒๕๓๑ หน้า ๑๕๒-๑๕๙
- ๓) Kulturelle Unterschiede im Alltag : Thailand - Deutschland ในวารสาร **Thailand Rundschau** กรุบบอนน์ ฉบับเดือนมิถุนายน ๒๕๓๑ หน้า ๖-๑๑
- ๔) children books in Thailand ในหนังสือ **Children's Literature Research. International Resources and Exchange**. หน้า ๑๔๕-๑๔๙ (๒๕๓๔)

ความร่วมมือกับต่างประเทศ

องค์กรของเยอรมัน Deutscher-Akademischer Austauschdienst (DAAD) เริ่มให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๓๕ เป็นต้นมา โดยสนับสนุนผู้สอนชาวเยอรมันให้มาปฏิบัติงานในสถาบันการศึกษาของไทย ซึ่งมีผลดีคือ นักศึกษาในสถาบันที่ได้รับการช่วยเหลือทางวิชาการนี้ จะได้รับความรู้ด้านภาษาอย่างเข้มข้นจากเจ้าของภาษาโดยตรง จากภาพรวมที่ผ่านมาความช่วยเหลือนี้มีลักษณะเป็นการเดินทางเดียวที่ให้ความช่วยเหลือด้านบุคลากรมากกว่าเป็นการแลกเปลี่ยน และยังมีข้อจำกัดคือไม่สามารถกระจายความช่วยเหลือด้านบุคลากรผู้สอนชาวเยอรมันไปยังทุกสถาบันที่มีการเรียนการสอนวิชาเอก-โทภาษาเยอรมันได้

สถาบันที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือเหล่านี้จึงอยู่ในฐานะที่ไม่มั่นคง ต้องจ้างอาจารย์ชาวต่างประเทศด้วยอัตราเงินเดือนค่าตอบแทนที่ไม่สูงนักจากงบประมาณแผ่นดิน ทั้งที่อาจารย์ชาวเยอรมันบางคนมีวุฒิภูมิความรู้ในเกณฑ์สูงมากและมีความสามารถอย่างดียเยี่ยมในการสอนภาษาเยอรมันแก่ชาวต่างชาติ แต่ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการต่ำกว่าอาจารย์ชาวเยอรมันที่มาจากการสนับสนุนขององค์กร DAAD

สถาบันการศึกษาบางแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีศักยภาพสูงมากในการดำเนินการแลกเปลี่ยนทางวิชาการภาษาเยอรมัน โดยการเซ็นสัญญากับสถาบันการศึกษาในประเทศเยอรมนี ส่งอาจารย์ชาวไทยไปช่วยสอนภาษาไทย และส่งนัก

ศึกษาไปเรียนที่มหาวิทยาลัยในเยอรมนีได้ โดยนับหน่วยกิตต่อเนื่อง นับเป็นความก้าวหน้าที่ดี

ความช่วยเหลือในลักษณะอื่น ๆ

ได้แก่ ทุนการศึกษาระดับปริญญาเอก และทุนวิจัยค้นคว้าทางวิชาการจากองค์กร DAAD สำหรับทุนการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกเฉพาะสาขามนุษยศาสตร์ ภาษาและวรรณคดีเยอรมัน ยังมีลักษณะไม่เปิดกว้าง และจำกัดจำนวนทุนเนื่องจากกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครขอรับทุนต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่งในขณะนี้ มีเพียงสถาบันเดียวที่เปิดสอนในระดับดังกล่าวอยู่ อันเป็นข้อจำกัดด้านจำนวนผู้สมัคร และยังส่งผลต่อการคัดเลือกบุคคลผู้รับทุนด้วย

ส่วนความช่วยเหลือด้านทุนวิจัย ค้นคว้าทางวิชาการ และอบรมระยะสั้น นักวิชาการของไทยได้รับประโยชน์ต่อเนื่องมาโดยตลอด จากการมีโอกาสดำเนินการฝึกอบรมกับผู้เชี่ยวชาญในประเทศเยอรมนีเองหรือได้รับทุนไปค้นคว้าวิจัยในสถาบันที่อยู่ในระดับแนวหน้านอกจากนี้ยังมีการฝึกอบรมสัมมนาในประเทศไทยโดยองค์กร DAAD เป็นประจำทุกปี โดยผู้เชี่ยวชาญเยอรมันในแต่ละสาขาที่ผลัดเปลี่ยนกันมาเป็นวิทยากรตามประเด็นหัวข้อการสัมมนาของแต่ละครั้ง

ความช่วยเหลือที่ได้รับอย่างต่อเนื่อง และสร้างคุณประโยชน์ทางวิชาความรู้อย่างมาก คือ ความช่วยเหลือจากสภาวิจัยเยอรมัน (DFG) สถาบันอุดมศึกษาของไทยสามารถ

เสนอรายชื่อนักหนังสือทางวิชาการขอไปยังสภาวิจัยเยอรมันได้ เป็นการสร้างแหล่งข้อมูลความรู้ และห้องสมุดเยอรมันศึกษาเป็นอย่างดี จากการที่มหาวิทยาลัยศิลปากรได้รับความช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด ซึ่งให้เห็นว่า สภาวิจัยเยอรมันมีความเข้าใจในเรื่องของการสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างลึกซึ้งแท้จริง และดำเนินงานด้วยความยุติธรรมมาตลอด เท่ากับเป็นการสร้างพื้นฐานให้นักวิชาการไทยของมหาวิทยาลัย ได้พัฒนาตัวเองจนสามารถสร้างงานวิจัยทางเยอรมันศึกษาจนเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติได้

สรุป

การศึกษาภาษาวรรณคดี และวัฒนธรรมเยอรมันในประเทศไทย จัดได้ว่าก้าวหน้ามากในด้านปริมาณ ความหลากหลายของหลักสูตร คุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน แต่ยังขาดทิศทางการที่เป็นตัวของตัวเองโดยเฉพาะยังขาดการวิจัยด้านเยอรมันศึกษาอีกมาก หากเมื่อเทียบกับอังกฤษศึกษา อเมริกาศึกษา หรือฝรั่งเศสศึกษาแล้ว มาตรฐานคงไม่แตกต่างจนเห็นได้ชัดเจน จึงแสดงให้เห็นว่า ปัญหาการสอนภาษาต่างประเทศในไทย มิใช่เป็นปัญหาเฉพาะของภาษาใดภาษาหนึ่ง หากแต่ครอบคลุมแทบทุกภาษา โดยที่มิใช่เป็นประเด็นปัญหาทางเทคนิค แต่เป็นประเด็นที่กว้างไกลมากไปกว่านั้น นั่นคือความไม่แน่นอนในด้านปรัชญาอุดมศึกษาของเราเอง.